

Vajrapānyabhiṣekatantra 「序品」 (2)

～チベット語訳校合テキストおよび和訳註～

駒井信勝

1 はじめに

本項では、*Vajrapānyabhiṣekatantra*^{*1} (以下 VPA) の校合テキストを作成し、それに基づく和訳を提示することを目的としている。

VPA は、梵本も発見されておらず漢訳も伝わっていない^{*2}、チベット語訳の経典である。日本においては、酒井 1973 によって『大日経』の先駆経典と位置付けられて^{*3} 注目され、その後『真実撰経』(*Sarvathāgatattvaṣaṅgraha* 以下 STTS) との関連^{*4} も指摘されている。上記のことから、中期密教成立過程を解明する上で重要な経典といえるであろう。

VPA 第 1 卷「序品」では、世尊毘盧遮那が「一切の菩薩を驚覚する」という光を放ち、その光によってあらゆる世界の菩薩を驚覚する。そして、驚覚

^{*1} *Vajrapānyabhiṣekatantra* は現在チベット語訳しか確認されていないが、そのサンスクリット名は、例えば *Nāmasaṃgī* の注釈書である *Nāmamantrārthāvalokinī* において確認することができる。śrīvajrapānyabhiṣekatantra…(Tribe 2016, p.228).

^{*2} 全体にわたりチベット語訳と一致する漢訳経典はないものの、『金剛手光明灌頂経最勝立印聖無動尊大威怒王念誦儀軌法品』(大正 No.1199, vol.21) の一部に VPA とパラレルな部分を確認される(伊藤 2013, p.113, 駒井 2016, pp.95-96).

^{*3} 酒井 1973 では、VPA と『大日経』の内容を思想面と実践面から比較し、五字嚴身觀、三句の法門、如実知心、「密印品」の印や、灌頂儀礼の内容は、VPA から『大日経』に導入されたのではないかと指摘した。筆者も駒井 2017b, 駒井 2018 において、VPA 「金剛灌頂品」の觀自在と金剛手が、『大日経』「秘密曼荼羅品」の觀自在と金剛手に影響を与えたことを指摘した。

^{*4} 伊藤 1997, 大塚 2013 において、STTS に先駆けて金剛杵授与が灌頂儀礼中に見られること、STTS の「金剛薩埵出生段」(堀内 1983, p.40, §42) と VPA の間に類似性がみられることが指摘されている(大塚 2013, pp.987-988)。また、駒井 2017a では VPA にみられる *Vajrājītanālapramohaṇi* 陀羅尼を取り上げ、灌頂の受者が教えから逸脱した場合に、その陀羅尼が受者の頭を金剛杵でかち割るという役割を有していることに注目し、STTS の「誓戒・誓水」(堀内 1983, p.123, §220-221) との関連について指摘した。

された菩薩たちが、それぞれ自分の仏国土の世尊に対して、世尊毘盧遮那はどこにいるのかと尋ねる。本稿で報告するテキストは、その返答として、十方の仏国土の世尊が、それぞれの菩薩に世尊毘盧遮那を礼拝するように命じる場面^{*5}である。VPA「序品」で注目すべき箇所は、Gvの世界観が取り入れられていることと^{*6}、後に『大日経』に取り入れられたであろうと思われる箇所^{*7}が確認できるところである。

特に、本稿の報告では、十方中の四方の四仏が、東方宝幢如来、南方開敷華王如来、西方無量光如来、北方阿閼如来となっている点が注目される。というも、既に報告されている通り^{*8}、VPAの曼荼羅に配置される四方四仏は、そのまま後の『大日経』に引き継がれる^{*9}からである。

このような意味においても、VPAの全体像を明らかにし、その成立過程を

^{*5} 十方の世界から、世尊(毘盧遮那や釈迦)を礼拝・供養しに菩薩が来る記述は、他に *Lalitavistara*(以下 Lv)や *Gaṇḍavyūha*(以下 Gv)にもみることができる。しかし、十方世界の名前・世尊の名前・菩薩の名前は皆異なる。

^{*6} Gvとの関連性については、大塚 2013により究明され、本経は「入法界品」を密教化した經典であるとの評価をされている(大塚 2013, pp.961-985)。特に「序品」におけるGvとの関連に関しては、伊藤 1995、駒井 2019 参照。

^{*7} 例えばVPA「序品」には、「身平等性句という名の法門と、語平等性句という名の法門と、同様に意平等性句という名の法門である法を説いた」という文脈が見られるが、この表現は『大日経』「住心品」の「身語意平等性句の法門」と同一の内容を示している。Tib. `di lta stel de bzhin gshegs pa'i nyi ma dus gsum las `das par byin gyis brlabs nas| sku dang| gsung dang| thugs mnyam pa nyid kyi gzhi zhes bya ba'i chos kyi sgo'i chos ston to || (D f.152r2; P f.116r2-3) Ch. 所謂越三時如来之日加持故。身語意平等句法門(大正 18, p.1a)。この指摘に関しては、伊藤 1995、駒井 2019 参照。

^{*8} VPAの曼荼羅の四方四仏と、『大日経』「具縁品」の四方四仏の関係については、酒井 1973, pp.180-184、頼富 1990, pp.118-125、田中 2010, pp.119-122 参照。

^{*9} 『大日経』「具縁品」にみられる四方四仏は以下の通り。Tib. de nas rdzgs pa'i sangs rgyas bzhi || blo dang ldan pas phyogs su bsam || de bzhin gshegs pa rin chen tog | nyi ma *`char(D; shar P) ka lta bur bsam || lho ru rgyal ba dpa' bo ni || me tog kun rgyas zhes bya ba || gser gyi kha dog `bar bar bcas || nyes pa bcom pa ting `dzin gnas || byang phyogs su ni mi `khrugs pa || nad dang bral ba ting `dzin gnas || nub phyogs `od dpag med pa ste || (D f.162r3-5, P f.126r7-v1) Ch. 次想四方仏 東方号宝幢 身色如日暉 南方大勤勇 遍覚華開敷 金色放光明 三味離諸垢 北方不動仏 離惱清涼定 西方仁勝者 是名無量寿(大正 vol.18, p.5a)

検討することで、より詳細に中期密教の成立過程について論じられると期待している。

2 資料および本論文の構成

2.1 VPA の資料

VPA: *Āryavajrapāṇyabhiṣekamahātantra.* ('*Phags pa lag na rdo rje dbang bskur ba'i rgyud chen po.*) (= 『金剛手灌頂タントラ』)

D : Toh.496, rgyud 'bum, vol.da, ff.1v1-156v7

P : Ota.130, rgyud, vol.da, ff.1v1-157r3

C : No.133. rgyud, vol.da, ff.1v1-184v3

N : No.449, rgyud, vol.tha, ff.97r5-328r4

T : No.496, rgyud, vol.tha, ff.1v1-236v5

K : No.450, rgyud, vol.tha, ff.1v1-191v7

Sh : No.469, rgyud, vol.tha, ff.1v1-200v3

Ph : No.489, vol.na, ff.148v1-359r9

本稿の構成は以下の通りである。まず、諸版・諸写本を校合したチベット語のテキストを提示し、この校合テキストに基づく和訳が次に来る。本稿のテキストは10のセクションに分かれているが、これは便宜的に一応の内容の切れ目で分けたものである。テキストの註記は、註記される箇所の行番号の後に見出し語があり、見出し語に異読などの註記が引き続くことになる。行番号はセクションごとに付されている。

・例「4.10 song shig 』 DCNK; *song zhig* PTSh; *songs shig* Ph」の場合、4.10 song shig はセクション4の10行目にある song shig を意味し、その読みを DCNK が支持している。そしてその部分に関して、song zhig という異なる読みがあり、その読みを PTSh が支持していることを、さらに songs shig という読みもあり、それを Ph が支持していることを表している。

2.2 略号および記号

Ch.	Chinese translation
C	Cone Edition
D	Derge Edition
Gv	<i>Gaṇḍavyūhasūtra</i>
K	Kawaguchi's Manuscript
Lv	<i>Lalitavistara</i>
N	Narthan Edition
n.e.	not existent
Ota.	鈴木大拙編『影印北京版西藏大藏經—大谷大学図書館蔵— 大谷大学監修西藏大藏經研究会編輯総目録附索引』1962
P	Peking Edition
Ph	Phug brag Manuscript
Sh	Shel dkar Manuscript
Skt.	Sanskrit
STTS	<i>Sarvatathāgatattvasaṃgraha</i>
T	sTog Palace Edition
Toh.	宇井伯寿・鈴木宗忠・金倉円照編『西藏大藏經総目録 東北大学所蔵版』1934
Tib.	Tibetan translation
VPA	<i>Vajrapāṇyabhiṣekatantra</i>
大正	『大正新脩大藏經』大正新脩大藏經刊行会

TEXT

1

[D 4r6; P 4v2; C 4v8; N 101r2; T 6r3; K 6r5; Sh 6r7; Ph 152r4]

- 1.1 དེ་ནས་^(C f.5r) ཤར་ཕྱོགས་ན་དེ་བཞིན་གཤམེགས་པ་དགའ་བཙམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་
- 1.2 རིན་ཆེན་རྟོག་གིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རིན་ཆེན་སློ་གྲོས་ལ། རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྡིང་པོ་འདི
- 1.3 ལྷན་ནོ།།
- 1.4 ན་མུ་ས་མ་རྟ་སྤ་ལེ་བྱུ་ས་ཐ་ཏ་སྤ་ག་ཏི་བྱུ་ས་ཐ་སྤ་^(Sh f.6v) རྩོན།
- 1.5 རིགས་^(D f.4v) གྱི་བུ་ཚོའད་རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྡིང་པོ་འདིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེར་གནས་པར་
- 1.6 གྱིས་ཤིག།
- 1.7 དེ་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རིན་ཆེན་སློ་གྲོས་གྱིས་སྡིང་པོ་འདི་སྐྱངས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ
- 1.8 ནས་མི་སྤྱང་བར་བྱུར་ནས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་བྱེ་བ་ཁག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་པའག་ཏུ་མས་ཡོངས་སུ་
- 1.9 བསྐྱོར་ཏེ། བཙམ་ལྷན་འདས་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ལ་མཚོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་
- 1.10 འཕྲུལ་པ་ཆེན་པོ་དང།^(K f.6v) རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྡིང་པོ་འདིས་མཚོད་པའི་སྡིན་ཆེན་པོ་སྟོན་
- 1.11 མ་མཐོང་བ་མཛོད་པར་སྤྲུལ་ནས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་རྟོག་གི་གཞིའི་སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་ག་
- 1.12 ལ་བ་དང། རྒྱལ་པོ་དབང་རྒྱུར་གྱི་ཁང་པ་ག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ལྷན་ནས། ཐམས་ཅད་^(T f.6v) དང་ལྷན་

1.2 byang chub sems dpa' || DPCNTShPh; byang chub sems dpa'i K 1.2 la || DPCNTKSh; dang Ph 1.2 rin po che rdo rje chen po'i || DPCNTKSh; rin po che chen po'i Ph 1.2 -3 'di byin no || DPCTKShPh; 'di ni byin no N 1.4 na maḥ || DPNTKSh; na ma CPh 1.4 mu khe bhyah || DPCNTKSh; mu khe bya Ph 1.4 sa rba ta thā ga te bhyah || DPCSh; sa rbba ta thā ga te bhyah NTK; sa rba ta tha gha te bhye Ph 1.4 sa rba thā || DPCTSh; sa rbba thā NK; sa rba tha Ph 1.4 dza na || DPCPh; a dza na NTKSh 1.5 rdo rje || DPCNTKSh; n.e. Ph 1.5 'dis || DPCNTKSh; n.e. Ph 1.5 der || DPCTKShPh; n.e. N 1.7 kyis || DPNTKShPh; kyi C 1.8 bye ba khrag khrig || DPCPh; n.e. NTKSh 1.8 brgya || DPCNTK; rgya Sh; n.e. Ph 1.9 snang || DPNTKShPh; n.e. C 1.9 -10 rnam par 'phrul pa chen po || DPCNTKSh; rnam par 'phrul pa Ph 1.10 rdo rje chen po'i || PCTShPh; rdo rje chen po la DNK 1.10 snying po || DPCNTKSh; snying po'i Ph 1.10 sprin chen po || DPCTKShPh; sprin chen N 1.10 -11 sngon ma mthong ba || DPCTKSh; mngon ma mthong ba N; mngon ma mchod pa Ph 1.11 snying po'i || DNTKSh; snying po PC; n.e. Ph 1.12 dbang sgyur gyi || DCT; dbang bsgyur gyi PNKPh; dbang sgyur gyir Sh

- 1.13 པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལམས་དང་རྒྱལ་པོ་དབང་སྐུར་གྱི་ལང་པ་ཚེན་པོ་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྫོང་མེ་རྟོག་གི་
 1.14 སྤྱིན་ཚེན་པོས་མཛོན་པར་^(N f.101v)བཀག་བོ། དེ་བཞིན་དུ་བདུག་པ་དང་། སློབ་དང་། སྤོང་བ་དང་།
 1.15 ལྷག་པ་དང་། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་། བ་དན་དང་། བྱི་མ་དང་། ར་བཟའ་དང་། རྒྱན་དང་། རིན་
 1.16 པོ་ཆེ་དང་། རྫོང་མེ་སྤྱིན་ཚེན་པོ་དག་གིས་བཀག་བོ།
 1.17 བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ག་ལ་བ་དེར་ཡང་སོང་ནས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་^(P f.5r)དཔའ་
 1.18 སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ལན་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་བསྐྱར་བ་བྱས་
 1.19 ཅས། ཇི་ལྟར་འོངས་པ་བཞིན་དུ་ཤར་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གནས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་དང་རྫོང་མེ་འང་པ་བཅུགས་
 1.20 པ་ཚེན་པོ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་དང་རྫོང་མེའི་དབྱུག་གྲུ་དང་པད་མའི་སྤྱིང་པོའི་^(C f.5v)སེང་
 1.21 གའི་ཁྱི་ཚེན་པོ་དག་མཛོན་པར་སྐྱལ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་རྫོང་མེ་ཚེན་པོའི་ཡི་གའི་སྤྱིང་པོས་བྱིན་གྱིས་བརྟུབས་
 1.22 ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་རྫོང་མེ་སྤྱིང་པོས་ཕྱོགས་བཅུ་རྒྱལ་པར་འགོངས་ཤིང་བཞུགས་སོ།

2

[D 4v6; P 5r3; C 5v2; N 101v4; T 6v5; K 6v8; Sh 7r1; Ph 152v7]

- 2.1 ^(Sh f.7r) ལྷོ་ཕྱོགས་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
 2.2 པའི་སངས་རྒྱལ་མེ་རྟོག་ཀྱན་ཏུ་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་པོའི་དབང་པོས། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྲུར་པ་ལ།
 2.3 རྫོང་མེ་ཚེན་པོའི་^(K f.7r)སྤྱིང་པོས་བྱིན་གྱིས་བརྟུབས་ནས་བཀའ་སྐྱལ་པ། རིགས་གྱི་བྱ་འཇིག་རྟེན་གྱི་

1.13 dbang sgyur || DCTShPh; dbang bsgyur PNK 1.13 yang || DPCNKPh; 'ang TSh 1.13
 me tog gi || DPCNTKSh; me tog gis Ph 1.14 sprin chen pos || DPCNTKSh; sprin chen por
 Ph 1.14 de bzhin du || DPCNTShPh; bzhin du K 1.14 bdug pa || DPCNTKSh; gdug pa Ph
 1.14 phreng ba || DPCNKPh; 'phreng ba TSh 1.16 rdo rje'i || DPCNTKSh; rdo rje Ph 1.16
 sprin chen po dag gis || DPCNTKPh; sprin chen po dag gi Sh 1.17 ga la ba || DPCNTKPh;
 ga la Sh 1.18 du mar || DPCPh; du ma NTKSh 1.20 rgyal po || DPCNTKSh; n.e. Ph 1.20
 rdo rje'i dbyug gu || DPCNTKSh; rdo rje dbyug gu Ph 1.21 rin po che rdo rje chen po'i yi ge'i
 snying pos || NTKSh; rin po che rdo rje chen po'i snying pos DPC; rin po che rdo rje chen pos
 snying po Ph 1.22 rin po che rdo rje'i snying pos || NTKSh; rin po che rdo rje chen po'i yi
 ge'i snying po'i yi ge'i snying pos DPC; rin po che rdo rje'i chen po'i ye shes snying pos Ph 1.22
 bzhugs so || DPC; 'dug go NTKSh; zhugs so Ph 2.1 lho phyogs na || DNNTKSh; lho phyogs
 nas PCPh 2.3 snying pos || NTKSh; snying po'i snying pos DPC; snying po'i Ph

2.4 (Ph f.153r) ལམས་མེ་ཏྲག་གི་གཞིའི་སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དེར། (D f.5r) བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམ་པར་
 2.5 ལྷང་མཚན་དེ་ལ་ལྷག་བྱ་བ་དང་བལྟ་བ་དང་མཚན་པའི་ཕྱིར་སོང་ཤིག།
 2.6 དེ་ནས་ (T f.7r) བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་ཚྲོགས་པའི་སངས་
 2.7 རྒྱས་མེ་ཏྲག་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པའི་རྒྱལ་པོའི་དབང་པོས། རྣེ་ཆེན་པོའི་སྡིང་པོ་འདི་གསུངས་སོ།།
 2.8 ཅ་མེ་ས་ (N f.102r) ས་རྩ་སྤུ་ལེ་རྩུང་ས་ཅ་ཏུ་སྤུ་ག་ཏེ་རྩུང་ས་ཅ་མ་རྩ་བ་རྩོ་བྱ་བ་རྩོ་བྱུ་
 2.9 དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ལྷུང་གྲུང་པས་རྣེ་ཆེ་མཚོག་གི་སྡིང་པོ་འདི་ཐོབ་ཅིང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེས་
 2.10 གནང་བས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་བྱི་བ་ལྷག་ཞིག་བརྒྱ་སྤོང་ལྷག་ཏུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་མདུན་
 2.11 ཏུ་བདར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ལམས་དེ་ནས་མི་སྣང་བར་གྲུང་ནས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་
 2.12 ཆེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ལམས་མེ་ཏྲག་གི་གཞིའི་སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་ག་ལ་
 2.13 བ་དེ་དང་། རྒྱལ་པོ་དབང་སྣང་གྱི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ག་ལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་སོང་
 2.14 ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལམས་མེ་ཏྲག་གི་གཞིའི་སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ (P f.5v) རིན་པོ་ཆེ་
 2.15 རྣེ་ཆེ་མཚོག་གི་སྣང་བ་ཆེན་པོས་སྣང་བར་བྱས་སོ།། རྣེ་ཆེ་ཆེན་པོའི་མཚོག་གི་མེ་ཏྲག་དང་། བདུག་པ་
 2.16 དང་། སྐྱོས་དང་། བྲོང་བ་དང་། ལྷག་པ་དང་། བྱི་ས་དང་། ཅ་བཟའ་དང་། གཤུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་
 2.17 དང་། བ་དན་རྣམས་དང་། རྣེ་ཆེ་ (C f.6f) ཆེན་པོའི་མཚོག་དང་། རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གི་འོད་ཟེར་གྱི་སྣང་
 2.18 བས་རྒྱལ་པོ་དབང་སྣང་གྱི་ཁང་པ་ཆེན་ (K f.7v) པོ་སྣང་བར་བྱས་སོ།། མཚོག་སྤྱིན་པ་ཆེན་པོའི་རྣེ་ཆེ་

2.5 de || DPCNTKSh; n.e. Ph 2.5 blta ba || DPCNTKSh; lta ba Ph 2.6 yang dag par || DPCNTShPh; yang dag pa K 2.7 rgyal po'i || DPCNTKSh; n.e. Ph 2.7 rdo rje chen po'i snying po || DPCTKShPh; rdo rje chen po snying po N 2.8 na mah || DPCNTKSh; na ma Ph 2.8 mu khe bhyah || DPCNTKSh; mu khe bhye Ph 2.8 sa rba ta tha ga te bhyah || DPCKSh; sa rbba ta tha ga te bhyah NT; sa rba ta tha gha te bhya Ph 2.8 sa rba ma ha || DNKSh; sa rba ma ma ha PC; sa rbba ma ha T; sa rba tha ma ha Ph 2.8 ba dzra gra ba ram || DN; ba dzra gra ba ram P; ba dzra gra ba ram C; ba dzra gra ba ram TKSh; ba dzra gha sa ra ta Ph 2.10 gngang bas || DPCNTKPh; nang bas Sh 2.10 brgya stong phrag || DPCNTKSh; rgya stong Ph 2.11 gyur nas || DPCNTKSh; gyur Ph 2.12 bkod pa || DPCNTKSh; n.e. Ph 2.13 dbang sgyur || DCTShPh; dbang bsgyur PNK 2.13 ga la ba dang || DPCNTKSh; ga la ba de dang Ph 2.14 snying po'i || DPCPh; n.e. NTKSh 2.14 'di thams cad || DPCNKSh; 'di thams cad ni T; 'di dang thams cad Ph 2.14 rin po che || DPCNTKSh; rin po che'i Oh 2.15 snang bar byas || DPCNTKSh; snang ba byas Ph 2.16 phreng ba || DPCNKPh; 'phreng ba TSh 2.16 na bza' || DPCNTShPh; na bza' ba K 2.16 gdugs || DPCNTKPh; gdug pa Sh 2.18 dbang sgyur || DCTShPh; dbang bsgyur PNK 2.18 khang pa chen po || DPCNTKSh; khang pa chen por Ph 2.18 byas so || DPCTKShPh; bya'o N 2.18-19 rdo rje mchog gi || DPCNTKSh; do rje mchog gis Ph

- 2.19 མཚོག་གི་སྐྱེས་ཕྱོགས་བཅུར་གོ་བར་བྱས་སོ།།
 2.20 གོ་བར་བྱས་ནས་ཀྱང་རྩི་^(Sh f.7v) ལྟར་འོངས་པ་བཞིན་དུ་སྟོ་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གནས་ཏེ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་
 2.21 དཔའ་སེམས་^(T f.7v) དཔའ་ཚེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་^(Ph f.153v) ཅིག་ཏུ་དོ་རྩེ་ཚེན་པོ་མཚོག་ལས་
 2.22 བྱང་བའི་པད་མའི་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་རྣམས་ལ་འདུག་གོ།།

3

[D 5r7; P 5v3; C 6r3; N 102r7; T 7v1; K 7v2; Sh 7v1; Ph 153v1]

- 3.1 ལུབ་ཕྱོགས་ན་བཅོམ་^(N f.102v) ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 3.2 སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་དབང་
 3.3 ལྷག་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་^(D f.5v) ཀྱི་ལྷགས་རྗེ་ཚེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཚོག། དོ་རྩེ་
 3.4 ཚེན་པོའི་པད་མའི་མཚོག་གི་སྣོད་པོ་འདི་སྣོན་པར་མཛད་དོ།།
 3.5 དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 3.6 འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས། དོ་རྩེ་ཚེན་པོའི་པད་མ་མཚོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷགས་རྗེའི་སྣོད་པོ་འདི་
 3.7 གསུངས་སོ།།
 3.8 ན་མེ་ས་མ་རྩ་སྤ་ལེ་བྱུང་ས་བ་ཏ་བླ་ག་ཏེ་བྱུང་ས་བ་བླ་ཀ་རུ་ཆ་བ་ལ་བ་རྩ་པད་སྤ་ག་ས།
 3.9 དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་
 3.10 སྣོད་པོ་འདི་གསུངས་ནས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་སྐྱེན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་ལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་དེའི་
 3.11 དུས་ལ་བབ་པར་ཤེས་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྣོད་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དེར་བཅོམ་

2.20 ji ltar || DCNTKSh; ci ltar PPh 2.20 'ongs pa || DPCNTKSh; 'ong pa Ph 2.20 lho phyogs nyid du || DPCPh; lho phyogs su NTKSh 2.21 de dag dang || DPCTKSh; de dag N; de dang Ph 2.21 rdo rje chen po || NTKShPh; rdo rje chen po'i DPC 3.2-3 spyan ras gzigs dbang phyug || DCNTKSh; spyan ras gzigs kyi dbang phyug P; spyan ras gzigs Ph 3.6 mchog gi || DPCNTKSh; mchog gis Ph 3.8 na maḥ || DPCNTKSh; na ma Ph 3.8 mu khe bhyah || DPCNTKSh; mu khe bhya Ph 3.8 sa rba ta thā ga te bhyah || DPCSh; sa rba ta thā ga te bhyah NTK; sa rba ta tha gha te bhya Ph 3.8 sa rba thā || DKSh; sa rba bā PC; sa rba thā NT; sa rba Ph 3.8 ka ru ṅa ba la || DPCT; kā ru ṅa ba la NK; ka ru ṅa pa la Sh; ka ru pa la Ph 3.8 pad mā gra || DPCNSH; pad ma gra TKPh 3.9 'od dpag med kysis || DPCNTSh; 'od pag med kysis K; 'od dpag med kyi Ph 3.10 spyan ras gzigs dbang phyug || NKShPh; spyan ras gzigs kyi dbang phyug DPCT 3.11 shes na || NTKShPh; shes nas DPC

- 3.12 ལྲན་འདས་ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ དག་བཅོམ་པ་ ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྣང་
 3.13 མཛད་དེལ་བཟླ་བ་དང་། ལྷག་བྱ་བའི་ཕྱིར་སོང་གིས་ཅེས་བཏང་ངོ།
 3.14 དེ་ནས་^(P f.6r) བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་སྤྱན་^(N f.103r) རས་^(C f.6v)
 3.15 གཟིགས་དབང་རྒྱལ་^(K f.8r) བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་བྱེ་བ་ཞལ་ཞིག་བརྒྱ་སྟོང་པལ་དུ་མས་ཡོངས་སུ་
 3.16 བསྐྱར་ཅིང་^{(T f.8r)(Sh f.8r)} མདུན་དུ་བདར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ནས་མི་སྣང་བར་གྱུར་ནས། བྱང་
 3.17 རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་^(Ph f.154r) དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདྲིར་
 3.18 ཕྱིན་ནས། རྒྱལ་པོ་དབང་སྣུར་གྱི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ག་ལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་སོང་
 3.19 ལྟེ་ཕྱིན་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ལན་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་བསྐྱར་བ་བྱས་ཏེ། ཇི་ལྟར་འོངས་པ་བཞིན་དུ་
 3.20 ལུབ་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གནས་ནས་པད་མ་ཆེན་པོ་རྗེ་རྗེའི་རྒྱལ་པོ་ལ་འདུག་སྟེ། རྒྱལ་པོ་དབང་སྣུར་གྱི་ཁང་
 3.21 པ་ཆེན་པོ་འདི་ཐམས་ཅད་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྟེང་པོའི་རྒྱལ་བཀོད་པ་ཐམས་
 3.22 ཅད་དུ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྗེ་མཚོག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིན་རྣམས་
 3.23 ཀྱིས་ཀུན་དུ་བཀའ་ནས་སྣང་བར་བྱས་སོ།།

4

[D 5v7; P 6r5; C 6v4; N 103r5; T 8r4; K 8r5; Sh 8r4; Ph 154r4]

3.12 de bzhin gshegs pa || DPCNTKPh; de bzhin gshegs Sh 3.13 blta ba || DPCNTKSh; lta
 ba Ph 3.13 song shig || DPCNK; song zhig TShPh 3.14 sems dpa' || DPCNTKSh; n.e. Ph
 3.14–15 spyang ras gzigs dbang phyug || NTKSh; spyang ras gzigs kyi dbang phyug DPCPh 3.15
 brgya stong phrag || DPCNTKSh; brgya stong Ph 3.17 lhan cig tu || DPCNTKPh; lhan gcig
 tu Sh 3.17 khams 'dir || DPCNTKSh; khams su Ph 3.18 dbang sgyur || DCTShPh; dbang
 bsgyur PNK 3.18 chen po || DPCPh; n.e. NTKSh 3.18–19 song ste || DPCNTKSh; song
 te Ph 3.19 ji ltar || DCNTKShPh; ci ltar P 3.20 pad ma chen po || DNTKShPh; pad ma
 chen po'i PC 3.20 rdo rje'i || DPCNTKSh; rdo rje Ph 3.20 rgyal po la || DPCPh; rgyal
 por NTKSh 3.20 dbang sgyur || DCTShPh; dbang bsgyur PNK 3.20–21 khang pa chen po
 'di || DPCPh; khang pa 'di NTK; khang pa 'i Sh 3.21 snying po'i || DPCNTKSh; snying po
 Ph 3.21–22 thams cad du || DPCPh; thams cad NTKSh 3.22 lus kyi || DPC; lus NTKSh;
 lus kyi Ph 3.22 rnam par rig byed kyi sprin rnams || DPCNTK; rnam par rig byed kyi sprin
 rnams Sh; rnam par byed sprin rnams Ph 3.23 snang bar byas so || DPCNTKSh; rnam par
 byas so Ph

- 4.1 བྱང་ཕྱོགས་ན་ བཅོམ་ལྷན་འདས་ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ དག་བཅོམ་པ་ ཡང་དག་^(D f.6r) པར་རྫོགས་པའི་
- 4.2 སངས་རྒྱལ་མི་འཇུགས་པས་ བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སའི་སྡིང་པོ་ལ། རྫོཾ་ཚེན་པོས་རྣམ་པར་གཞོན་པ་
- 4.3 རྫོཾ་ཚེན་པོས་རྣམ་པར་རོལ་པ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སྡིང་པོའི་མཚོག་འཛོན་པའི་སྡིང་པོ་འདི་སྡིན་པར་མཛད་
- 4.4 རྟོ།
- 4.5 དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ དག་བཅོམ་པ་ ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་མི་
- 4.6 འཇུགས་པས། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སྡིང་པོ་ཚེན་པོ་མཚོག་འཛོན་པའི་སྡིང་པོ་^(N f.103v) འདི་གསུངས་སོ།
- 4.7 ར་མུ་ས་མ་རྣ་སྤུ་ལེ་བྱུ་ས་ཅ་ཉ་ལྷ་ག་ཉི་བྱུ་ས་ཅ་ལྷ་བ་ར་ད་མ་ན་ར་ཨ་གྱི་གྱི།
- 4.8 འདི་གསུངས་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སའི་^(K f.8v) སྡིང་པོ་ལ་རིགས་གྱི་བྱ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
- 4.9 མེ་ཉོག་གི་གཞིའི་སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དེ་དང།^(T f.8v) རྒྱལ་པོ་དབང་རྣམས་གྱི་ཁང་པ་ཚེན་པོ་དེར།
- 4.10 བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དེ་ལ་བལྟ་བ་དང་ཕྱག་བྱ་བའི་^(Ph f.154v) ཕྱིར་སོང་^(P f.6v) ཤིག་
- 4.11 ཅེས་བཏང་ངོ།
- 4.12 དེ་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་^(C f.7r) དཔའ་སའི་སྡིང་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ནས་མི་སྤང་བར་གྱུར་ནས།
- 4.13 བྱང་རྒྱལ་སེམས་^(Sh f.8v) དཔའ་བྱི་བ་ཞག་ཞིག་བརྒྱ་སྟོང་ལྷག་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་མདུན་
- 4.14 དུ་བདར་ཉེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
- 4.15 མེ་ཉོག་གི་གཞིའི་སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་ག་ལ་བ་དང། རྒྱལ་པོ་དབང་རྣམས་གྱི་ཁང་པ་ཚེན་པོ་ག་ལ་
- 4.16 བ་དང། བཅོམ་ལྷན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ལན་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་

4.1 bcom ldan 'das || DPCTShPh; n.e. NK 4.2 sa'i || DPCNTKSh; *sems dpa'* Ph 4.3 rdo rje chen pos || DPCTSh; *rdo rje chen po* NKPh 4.3 byang chub kyi snying po'i || DPCPh; *byang chub kyi snying po* NTKSh 4.5 dgra bcom pa || DPCNTKSh; *dgra bcom pa dgra bcom pa* Ph 4.6 chen po || DPCNTKSh; n.e. Ph 4.7 na maḥ || DPCNTKSh; *na ma* Ph 4.7 sa ma nta mu khe bhyaḥ || DPCNTSh; *sa nta mu khe bhyaḥ* K; *sa ma nta mu khe bhye* Ph 4.7 sa rba ta thā ga te bhyaḥ || DPCK; *sa rbba ta thā ga te bhyaḥ* NTSh; *sa rba ta tha ga te bhye* Ph 4.7 sa rba thā || DPC; *sa rbba thā* NTKSh; *sa rba tha* Ph 4.7 ra a gri gri || DNTKSh; *ra gri gri* PC; *ra gri gye na* Ph 4.9 snying po'i || DPCNTKSh; n.e. Ph 4.9 dbang sgyur || DTKShPh; *dbang bsgyur* PCN 4.9 der || NTKSh; *ga la ba der* DPCPh 4.10 blta ba || DPCNTKSh; *lta ba* Ph 4.10 song shig || DCNK; *song zhiḡ* PTSh; *songs shig* Ph 4.12 sa'i snying po || DOCNTKSh; *sa'i snying po'i* Ph 4.13 phrag || DPCTKShPh; n.e. N 4.13 bskor cing || DPNTKShPh; *bskor cing bskor cing* C 4.15 gzhi'i || DPCNTShPh; *bzhi'i* K 4.15 rgyan bkod pa ga la ba || DPCNTShPh; *rgyan bkod pa la ba* K 4.15 dbang sgyur || DCTShPh; *dbang bsgyur* PNK 4.15 chen po || DPCNTKSh; n.e. Ph

- 4.17 བསྐྱར་བ་བྱས་ ཉེ། ཇི་ལྟར་ འོངས་ པ་ བཞིན་ ཏུ་ བྱང་ ཕྱོགས་ ཉིད་ ཏུ་ གནས་ རྣམ་ བྱང་ རྒྱབ་ གྱི་ སླིང་ བོ་ ཚེན་
- 4.18 པོའི་ རྒྱན་ བཀོད་ པར་ བྱིན་ གྱིས་ བརྒྱབས་ ཉེ། བྱང་ རྒྱབ་ གྱི་ སླིང་ པོའི་ མཚོག་ གི་ ལུས་ གྱི་ སླིན་ རྣམས་ གྱིས་
- 4.19 ཕྱོགས་ བཅུ་ རྒྱས་ པར་ འབེདས་ སོ།།

5

[D 6r6; P 6v4; C 7r4; N 103v6; T 8v5; K 8v6; Sh 8v4; Ph 154v5]

- 5.1 བྱང་ བར་ གྱི་ ཕྱོགས་ མཚོམས་ ན། བཅོམ་ ལྡན་ འདས་ དེ་ བཞིན་ གཤེགས་ པ་ དག་ བཅོམ་ པ་ ཡང་ དག་
- 5.2 པར་ རྫོགས་ པའི་ སངས་ རྒྱས་ རིན་ པོ་ ཚེ་ མཚོག་ འཛིན་ གྱིས་ བྱང་ རྒྱབ་ སེམས་ བདའ་ རིན་ པོ་ ཚེ་ ཅོད་ པན་
- 5.3 (N f.104r) ལ། དཀོན་ མཚོག་ གསུམ་ པའི་ རྗེ་ རྗེ་ འབྱུང་ གནས་ རྗེ་ རྗེ་ ཚེན་ པོའི་ སླིང་ བོ་ འདི་ སླིན་ པར་ མཛེད་
- 5.4 རྗོ།།
- 5.5 དེ་ རྣམ་ བཅོམ་ ལྡན་ འདས་ དེ་ བཞིན་ གཤེགས་ པ་ དག་ བཅོམ་ (D f.6v) པ་ ཡང་ དག་ པར་ རྫོགས་ པའི་ སངས་
- 5.6 རྒྱས་ རིན་ པོ་ ཚེ་ མཚོག་ འཛིན་ གྱིས་ དཀོན་ མཚོག་ གསུམ་ པའི་ རྗེ་ རྗེ་ འབྱུང་ གནས་ གྱི་ སླིང་ བོ་ འདི་ གསུངས་
- 5.7 སོ།།
- 5.8 (K f.9r) བ་ མེ་ ས་ མ་ ལྷ་ ལྷ་ ལེ་ ལྷུ་ ས་ ས་ ཏ་ སྤ་ ག་ ཉེ་ ལྷུ་ ས་ ས་ སྤ་ ལོ་ ལོ་ རྗོ་ རྗོ་ སོ།
- 5.9 འདི (T f.9r) བྱིན་ རྣམ་ རིགས་ གྱི་ བྱ་ འཛིག་ རྟེན་ གྱི་ ལམས་ མེ་ ཉོག་ གི་ གཞིའི་ (Ph f.155r) སླིང་ པོའི་ རྒྱན་
- 5.10 བཀོད་ པ་ དེ་ དང་། རྒྱལ་ པོ་ དབང་ ལྷུང་ གྱི་ ལང་ པ་ ཚེན་ པོ་ དེར། བཅོམ་ ལྡན་ འདས་ རྣམ་ པར་ ལྷུང་ མཛེད་ དེ་

4.17 bskor ba byas || DPNTKShPh; bskor bar byas C 4.17 ji ltar || DCNTKShPh; ci ltar P 4.17 'ongs pa || DCNTKSh; dngos po P; 'ong pa Ph 4.17 -18 snying po chen po'i || DPCNTSh; snying po'i na po'i K; snying po'i Ph 4.18 byin gyis brlabs || DPCNTKPh; byin gyi brlabs Sh 4.18 byang chub kyi snying po'i || DPCPh; byang chub kyi snying po NTKSh 4.18 lus kyi || DPNTKShPh; lus kyis C 5.1 na || PNTKSh; nas DCPh 5.2 rin po che || DPCNTKSh; rin po che'i Ph 5.3 gsum pa'i || DNTKSh; gsum po'i PCPh 5.3 'byung gnas || DPCNTKSh; 'byung gnas la Ph 5.3 rdo rje chen po'i snying po || DPCNTKSh; rdo rje chen po Ph 5.6 gsum pa'i || DNTKSh; gsum po'i PCPh 5.6 'byung gnas kyi || DPCNTKSh; 'byung gnas kyis Ph 5.8 na maḥ || DPCNTKSh; na ma Ph 5.8 sa ma nta || DPCPh; sa rdba NTKSh 5.8 mu khe bhyah || DPCNTKSh; mu khe bhye Ph 5.8 sa rba ta thā ga te bhyah || DPC; sa rdba ta thā ga te bhyah NTKSh; sa rba ta tha ga te bhye Ph 5.8 sa rba thā || DPh; sa rba wa PC; sa rdba thā NTKSh 5.8 dzam sam || DPCNTKSh; dzam om Ph 5.9 khams || DPCNTKSh; khams na Ph 5.10 dbang sgyur gyi || DPCTSh; dbang dsgyur gyi NK; dbang sgyur ba'i Ph

- 5.11 ལ་ བལྟ་ བ་ དང་ བྲག་ བྱ་ བའི་ ཕྱིར་ སོང་ ཤེག་ ཅེས་ བཏང་ རོ།།
- 5.12 དེ་ནས་ བྱང་ རྒྱལ་ སེམས་ དཔལ་ རིན་ པོ་ ཆེའི་ ཙོད་ པན། བཙམ་ ལྷན་ འདས་ དེས་ གནང་ བས་ འཇིག་ རྟེན་ གྱི་
- 5.13 ཁམས་ དེ་ ནས་ མི་ ལྷང་ (C f.7v) བར་ རྒྱར་ ཏེ། བྱང་ རྒྱལ་ སེམས་ དཔལ་ བྱི་ བ་ ལག་ ལྷིག་ (P f.7r) བརྒྱ་ ལྷོང་
- 5.14 ལྷག་ ཏུ་ མས་ ཡོངས་ ལྷ་ (Sh f.9r) བསྐྱོར་ ཅིང་ མདུན་ ཏུ་ བདར་ ནས། བྱང་ རྒྱལ་ སེམས་ དཔལ་ སེམས་ དཔལ་
- 5.15 ཆེན་ པོ་ དེ་ དག་ དང་ ལྷག་ ཅིག་ ཏུ་ འཇིག་ རྟེན་ གྱི་ ཁམས་ མེ་ ཏོག་ གི་ གཞིའི་ ལྷིང་ པོའི་ རྒྱན་ བཏོད་ པ་ ག་ ལ་ བ་
- 5.16 དང། རྒྱལ་ པོ་ དབང་ ལྷུར་ གྱི་ ཁང་ པ་ ཆེན་ པོ་ ག་ ལ་ བ་ དང། བཙམ་ ལྷན་ འདས་ རྣམ་ བར་ ལྷང་ མཛད་ ག་ ལ་
- 5.17 བ་ དེར་ སོང་ ནས་ ཇི་ ལྷར་ འོངས་ པ་ བཞིན་ ཏུ་ བྱང་ ཤར་ གྱི་ ལྷོགས་ མཚམས་ ཉིད་ ཏུ་ གནས་ ནས་ (N f.104v)
- 5.18 དཏོན་ མཚོག་ གསུམ་ པའི་ རྗོ་ རྗོ་ རྗོ་ བརྒྱན་ པའི་ པད་ མའི་ རྒྱལ་ པོ་ ཆེན་ པོ་ ལ་ འདུག་ ལྷ། དཏོན་ མཚོག་
- 5.19 གསུམ་ པའི་ ལྷའི་ ལྷིན་ རྣམས་ གྱིས་ སངས་ རྒྱས་ གྱི་ ཞིང་ ཁམས་ ཐམས་ ཅད་ རྒྱས་ པར་ འགྲོངས་ སོ།།

6

[D 6v5; P 7r3; C 7v3; N 104v1; T 9r5; K 9r7; Sh 9r3; Ph 155r6]

- 6.1 ཤར་ ལྷོའི་ ལྷོགས་ མཚམས་ ན་ བཙམ་ ལྷན་ འདས་ དེ་ བཞིན་ གཤེགས་ པ་ དག་ བཙམ་ པ་ ཡང་ དག་ པར་ རྗོགས་
- 6.2 པའི་ སངས་ རྒྱས་ ལྷིན་ གྱི་ དཔལ་ ཞེས་ བྱ་ བས། བྱང་ རྒྱལ་ སེམས་ དཔལ་ ལྷིན་ གྱི་ ལྷིང་ པོ་ ལ་ ལྷིན་ ཆེན་ པོ་ རྗོ་
- 6.3 རྗོ་ མཚོག་ བཏོད་ པའི་ ལྷིང་ པོ་ ཞེས་ བྱ་ བའི་ ལྷིང་ པོ་ ལྷིན་ (K f.9v) པར་ མཛད་ རོ།
- 6.4 དེ་ནས་ བཙམ་ ལྷན་ འདས་ དེ་ བཞིན་ གཤེགས་ པ་ དག་ བཙམ་ པ་ ཡང་ དག་ པར་ རྗོགས་ པའི་ སངས་ རྒྱས་ ལྷིན་

5.11 blta ba || DPCNTKSh; lta ba Ph 5.11 phyag bya ba'i || DPCNTKPh; phyag ba'i Sh
 5.12 rin po che'i || DNTKSh; rin po che PCPh 5.12 gnang bas || DCNTKSh; snang bas PPh
 5.13 byang chub sems dpa' || DPCNTKSh; byang chub sems Ph 5.13–14 khrag khrig brgya
 stong phrag du mas || DNTK; phrag brgya stong du mas PC; khrag khrig brgya stong phrag du
 Sh; khrag khrig brgya stong du mas Ph 5.16 dbang sgyur || DPCTShPh; dbang bsgyur NK
 5.17 ji ltar || DCNTKShPh; ci ltar P 5.17 mtshams || DPCNTKSh; n.e. Ph 5.18 gsum pa'i
 || NTKSh; gsum gyirD; gsum gyi PCPh 5.18 rdo rjes brgyan pa'i || DPCPh; rdo rje'i rgyan gyi
 NTKSh 5.18 rgyal po chen po || NTKShPh; rgyal po DPC 5.18 'dug ste || DCNTKShPh;
 'dug te P 5.19 gsum pa'i || NTKSh; gsum gyi DPCPh 5.19 kham || DPCPh; n.e. NTKSh
 5.19 'gengs so || DOCNTKSh; 'gyengs so Ph 6.1 phyogs mtshams na || PNTKShPh; phyogs
 mtshams nas DC 6.2–3 rdo rje mchog || NTKShPh; rdo rje'i mchog DPC 6.3 zhes bya ba'i
 || DPCNTKPh; zhes bya ba Sh 6.3 mdzad do || PCNTKShPh; mdzad de D

- 6.5 གྲི་དཔལ་གྲིས་སྤྲིན་ཚེན་པོ་རྡོ་རྗེ་མཚོག་བཀོད་པའི་^(T f.9v)སྤྲིང་པོ་འདི་གསུངས་སོ།།
- 6.6 ར་མེ་ས་ཅ་སྤ་ལེ་བྱུང་ས་ཅ་ཏ་སྤ་ག་ཏི་བྱུང་ས་ཅ་སྤ་མ་ཏྲ་^(Ph f.155v)བ་རྩི་མེ་གླ་བི་གྲི་ཏི་ཏ་བི་གྲ་
- 6.7 སམ་གྲ་བ་ཏ།
- 6.8 འདི་བྲིན་རྣམ་རིགས་གྲི་བྱ་འཇིག་རྟེན་གྲི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྤྲིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་^(D f.7r)། དེ
- 6.9 དང་རྒྱལ་པོ་དབང་སྐྱུར་གྲི་ཁང་པ་ཚེན་པོ་དེར་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དེ་ལ་བལྟ་བ་དང་
- 6.10 ཕྱག་བྱ་བའི་བྲིར་སོང་གིག་ཅེས་བཏང་ངོ།།
- 6.11 དེ་རྣམ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་བྲིན་གྲི་སྤྲིང་པོ་འཇིག་རྟེན་གྲི་ཁམས་དེ་རྣམ་མི་སྤང་བར་གྱུར་ནས། བྱང་
- 6.12 རྒྱལ་སེམས་དཔལ་བྲེ་བ་ཁག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་ཕྱག་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་མཐུན་དུ་བདར་ཏེ། བྱང་
- 6.13 རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཚེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་^(Sh f.9v)བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་^(C f.8r)
- 6.14 ལ་བ་དེར་སོང་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་^(N f.105r)ལ་ལན་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་བསྐྱོར་བ་བྱས་ཏེ། ཇི་ལྟར་
- 6.15 འོངས་བ་བཞིན་དུ། ཤར་ལྗོངས་^(P f.7v)ཕྱོགས་མཚོམས་ཉིད་དུ་གནས་རྣམ་སྤྲིན་ཚེན་པོ་རྡོ་རྗེ་མཚོག་གི་
- 6.16 ལུས་གྲི་རྣམ་པར་རིག་པའི་སྤྲིན་རྣམས་གྲིས་པད་མ་ཚེན་པོའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲིན་བྲིན་གྲིས་བརྒྱབས་ནས།
- 6.17 མཚོད་པ་ཚེན་པོའི་མཚོག་གི་སྤྲིན་རྣམས་གྲིས་འཇིག་རྟེན་གྲི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་འགོངས་ཤིང་
- 6.18 འདུག་གོ།།

6.5 rdo rje mchog || NTKShPh; rdo rje'i mchog DPC 6.5 snying po || DPCK; snying po'i snying po NTSh; snying po zhes bya ba'i snying po Ph 6.6 na mah || DPcNTSh; de na mah K; na ma Ph 6.6 sa rba mu khe bhyah || DPC; sa rba mu khe bhyah NTKSh; sa rba mu khe bhya Ph 6.6 sa rba ta thā ga te bhyah || DPC; sa rba ta thā ga te bhyah NTK; sa rba ta tha ga te bhyah Sh; sa rba ta tha gha ta Ph 6.6 sa rba thā || DN; sa rba tha PC; sa rba thā TKSh; n.e. Ph 6.6 ma hā || DPcNTKSh; ma hā ma Ph 6.6 me gha || DNTKSh; me ga P; me ghe C; me bha Ph 6.6 bi kṛ ḍi ta || NK; bi kṛ ḍi de D; bi kṛ ti te P; bi kṛaṃ ta ti C; bi kṛ ḍi ta TSh; ; bhi kri tri ti Ph 6.6 bi shwa || DPcNTKSh; byi sha Ph 6.7 sam bha ba || DPcPh; sam bha ba NTKSh 6.9 dbang sgyur || DTShPh; dbang bsgyur PCNK 6.9 blta ba || DPcNTKSh; lta ba Ph 6.10 song shig || DPcNPh; song zhig TKSh 6.11 gyur nas || DPcNTKSh; gyur Ph 6.12 brgya stong phrag || DNTKSh; brgya stong PC; rgya stong Ph 6.13 sems dpa' || DPcNTKSh; n.e. Ph 6.14 ji ltar || DCNTKShPh; ci ltar P 6.15 mtshams Ph || DPcNTKSh; 'tshams Ph 6.15 gi || DPcNTKSh; n.e. Ph 6.16 sprin rnams kyi || DPcNTKSh; sprin gyi rnams kyi Ph 6.16 byin gyis brlabs || DPcNTKSh; gyi brlabs Ph 6.17 mchod pa || DPcNTKSh; mchog Ph 6.17 chen po'i mchog gi || DPNTKSh; chen po C; chen po'i mchog gis Ph 6.17 thams cad || DPcPh; n.e. NTKSh 6.17 'gengs shing || DPcNTKSh; n.e. Ph

7

[D 7r4; P 7v2; C 8r2; N 105r3; T 9v6; K 9v7; Sh 9v3; Ph 155v6]

- 7.1 ལྟོ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་མཚམས་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་
- 7.2 རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣེ་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྟོག་གིས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྣེ་རྗེ་དཔལ་
- 7.3 བོ་ལ་རྣེ་རྗེ་ལས་བྱང་བའི་སྡིང་པོ་སྤྱིན་པར་མཛད་དོ།
- 7.4 (K f.10r) དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྩོགས་པའི་སངས་
- 7.5 རྒྱས་རྣེ་རྗེའི་རྟོག་གིས། རྣེ་རྗེ་ (T f.10r) ཆེན་པོ་ལས་བྱང་བའི་སྡིང་པོ་འདི་གསུངས་སོ།
- 7.6 ཅ་མེ་ས་ཅ་སྤ་ལི་བྱུང་ས་ཅ་ཏ་ལྷ་ག་ཏི་བྱུང་ས་ཅ་སྤ་ (Ph f.156r) བ་རྩོ་དྭང་བེ་སྤ་རྩ།
- 7.7 འདི་བྱིན་ནས་བཏང་དོ།
- 7.8 དེ་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་རྣེ་རྗེ་དཔལ་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ནས་མི་སྣང་བར་གྱུར་ནས། བྱང་
- 7.9 ཚུབ་སེམས་དཔལ་གྱེ་བ་ཞག་ཞིག་བརྒྱ་སྟོང་ཐུག་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་མདུན་དུ་བདར་ཏེ། བྱང་
- 7.10 ཚུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་རྟོག་གི་གཞིའི་
- 7.11 སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་ག་ལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་དབང་རྒྱུར་གྱི་ཁང་པ་ག་ (Sh f.105v) ལ་བ་དང་། བཅོམ་
- 7.12 ལྷན་འདས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ག་ལ་བ་དེར་སོང་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ལན་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་
- 7.13 བསྐྱོར་བ་ (D f.7v) བྱས་ཏེ། ཇི་ལྟར་འོངས་པ་བཞིན་དུ་ལྟོ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་མཚམས་ཉིད་དུ་གནས་ནས།
- 7.14 རྣེ་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་བྱང་བའི་རྣེ་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྒྱན་རྣམས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་

7.1 mtshams || DPCNTKSh; 'tshams Ph 7.1 na || PNTKSh; nas DCPh 7.2 sems dpa' chen po || DNTKSh; n.e. PCPh 7.4 de nas || DPCTKShPh; n.e. N 7.5 rdo rje'i tog gis || DPCN; rdo rje'i rtog gis TSh; n.e. K; rdo rje chen po'i tog gis Ph 7.6 na mah || DPCNTKSh; na ma Ph 7.6 sa rba mu khe bhyah || DPC; sa rbba mu khe bhyah NTKSh; sa man ta mu khe bya Ph 7.6 sa rba ta thā ga te bhyah || DP; sa rba ta thā ga ta bhyah C; sa rbba ta thā ga te bhyah NTK; sa rbba ta tha ga te bhyah Sh; n.e. Ph 7.6 sa rba thā || D; sa rba bā PC; sa rbba thā NTKSh; sa rba tha Ph 7.6 ba dzro dbha be || DPCN; ba dzro dbha bai TSh; ba dzro dbha bhe K; ba dzre dhe bha ba Ph 7.8 de nas || DPCTKShPh; n.e. N 7.8 rdo rje dpa' bo || DPCNTKSh; rdo rje dpa' bos Ph 7.9 phrag || DPCTSh; n.e. NKPh 7.11 rgyal po dbang sgyur gyi khang pa ga la ba dang || DPCTPh; rgyal po dbang bsgyur gyi khang pa ga la ba dang NK; n.e. Sh 7.11 -12 bcom ldan 'das || DPCNTKSh; bcom ldan 'das de bzhin gshegs pa dgra bcom pa yang dag par rdzogs pa'i sangs rgyas Ph 7.12 ga la ba der || DPCNKPh; ga la der TSh 7.12 du mar || DPCTShPh; du mas NK 7.13 te || DPCPh; nas NTKSh 7.13 ji ltar || DCNTKShPh; ci ltar P 7.13 mtshams || DPCNTKSh; 'tshams Ph 7.14 rdo rje chen po'i || DPCNTKSh; rdo rje chen po Ph

7.15 འགོངས་ཤིང། རོ་རྗེའི་གཟུགས་ཀྱིས་^(C f.8v) བརྒྱན་པའི་རོ་རྗེ་ཆེན་པོའི་པད་མ་ལ་འདུག་གོ།

8

[D 7v1; P 7v7; C 8v1; N 105v3; T 10r5; K 10r6; Sh 9v8; Ph 156r5]

- 8.1 རུབ་བྱང་གི་ཕྱོགས་མཚོམས་^(Sh f.11r) ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་
- 8.2 དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྐྱ་དབྱངས་སྟུན་པས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་འབྲུག་སྐྱའི་རྒྱལ་པོ་ལ་
- 8.3 རོ་རྗེའི་སྐྱ་དབྱངས་བསྐྱགས་པའི་སྤྱིང་པོ་སྦྱིན་པར་མཛད་དོ།།
- 8.4 ^(P f.8r) དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་
- 8.5 རྒྱས་སྐྱ་དབྱངས་ཤིན་ཏུ་སྟུན་པས། རོ་རྗེའི་ཡི་གེའི་སྤྱིང་པོ་འདི་གསུངས་སོ།།
- 8.6 ལ་མེ་^(K f.10v) ས་མ་སྤྱ་ལེ་རྩུ་^(T f.10v) ས་མ་ཏ་སྤྱ་ག་ཏེ་རྩུ་ས་མ་སྤྱ་བ་ཚོ་ར་ལྷ་ཉིར་ལྷོ་ཉི་ལི་སྤྱ་
- 8.7 ཉི་སྤྱ་སྤྱ།
- 8.8 འདི་བྱིན་ནས་བཏང་དོ།།
- 8.9 དེ་ནས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་^(Ph f.156v) དཔའ་ཆེན་པོ་འབྲུག་སྐྱའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཅོམ་ལྡན་
- 8.10 འདས་དེས་གནང་བས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ནས་མི་སྣང་བར་གྱུར་ཏེ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་བྱེ་བ་
- 8.11 ལྷག་ལྷིག་བརྒྱ་རྟོང་ལྷག་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་མཐུན་དུ་བདར་ཏེ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་

7.15 rdo rje'i gzugs kyis brgyan pa'i || DCTSh; rdo rje'i gzugs kyis rgyan pa'i PN; n.e. K; rdo rje gzugs kyis brgyan pa'i Ph 7.15 pad ma || DPCNTKSh; pad mo Ph 8.1 mtshams || DPCNTKSh; 'tshams Ph 8.1 na || PNTKSh; nas DCPh 8.2 'brug sgra'i rgyal po || DPCNTKSh; brug gi rgyal po Ph 8.3 bsgrags pa'i || DNTKSh; sgrags pa'i PC; de nas byang chub bsgrags pa'i Ph 8.3 sbyin par || DPCNTK; sbyi par Sh; byon par Ph 8.4 dgra bcom pa || DPCNTKSh; dgra bcom Ph 8.5 yi ge'i || DPCNTKPh; yi gi'i Sh 8.6 na mah || DPCNTKSh; na ma Ph 8.6 sa rba mu khe bhyaḥ || DPC; sa rbba mu khe bhyaḥ NTKSh; sa rba mu khe bhya Ph 8.6 sa rba ta thā ga te bhyaḥ || DPC; sa rbba ta thā ga te bhyaḥ NTKSh; sa rba ta tha ga ta Ph 8.6 ra kṣa || DNTKSh; ra kṣa ra PC; kṣa ra Ph 8.6 nir gho ṣa || DPCNTKSh; nir go ṣa Ph 8.6 – 7 bi krā nta || DCNTKSh; bi ban ta P; bi kran ta Ph 8.9 sems dpa' chen po || DPCNTKPh; sems chen po Sh 8.9 'brug sgra'i || DPCNTPh; 'grug sgra'i K; 'grub sgra'i Sh 8.9 chen po || DNTKSh; n.e. PCPh 8.10 gnang bas || DCNTKSh; snang bas P; gnangs bas Ph 8.11 phrag || DPC; n.e. NTKShPh 8.11 bskor || DPCNTShPh; skor K

- 8.12 དཔལ་ཚེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྣོད་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་
 8.13 (N f.106r) ག་ལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་དབང་སྐུར་གྱི་ཁང་པ་ཚེན་པོ་ག་ལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམ་
 8.14 པར་སྐར་མཚན་ག་ལ་བ་དེར་སོང་ནས། ཇི་ལྟར་འོངས་པ་བཞིན་དུ་རྒྱབ་བྱང་གི་ཕྱོགས་མཚམས་ཉིད་དུ་
 8.15 གནས་ཏེ། དབྱངས་ཀྱི་རིག་བྱེད་མཐའ་ཡས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ཐམས་ཅད་གོ་བར་བྱེད་ཅིང་།
 8.16 རང་གི་སྣོན་ལམ་ལས་དེས་པར་བྱང་བའི་རིན་པོ་ཆེ་ཚེན་པོའི་པད་མ་ལ་འདུག་གོ།

9

[D 7v6; P 8r5; C 8v7; N 106r3; T 10v5; K 10v5; Sh 10r6; Ph 156v4]

- 9.1 འོག་གི་ཕྱོགས་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 9.2 སངས་རྒྱས་རིམ་པོ་ཆེའི་པད་མ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྣོད་པོས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་པད་མའི་ཡན་
 9.3 ལག་ལ་སྦྱོད་པ་ཚེན་པོའི་རྒྱལ་པོའི་རྩོད་སྣོད་པོ་འདི་གསུངས་སོ།།
 9.4 ར་མེ་^(D f.8r) ས་ཅ་སྤ་ལེ་བྱེ་ས་ཅ་ཏ་སྤ་ག་ཏེ་བྱེ་ས་ཅ་སྤ་རྩི་རྩི་སྤ་སྤ།
 9.5 འདི་བྱིན་ནས་^(C f.9r) བཏང་ངོ།།
 9.6 དེ་ནས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་པད་མའི་ཡན་ལག་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེས་གནང་ནས། འཛིག་རྟེན་གྱི་
 9.7 ཁམས་དེ་ནས་མི་སྐར་བར་གྱུར་ནས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་བྱེ་བ་ཞུག་ཞིག་བརྒྱ་སྣོད་པུག་དུ་མས་
 9.8 ཡོངས་སུ་^(Sh f.10v) བསྐྱར་ཅིང་མདུན་དུ་བདར་ཏེ། ^(T f.11r) བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་^(K f.11r) སེམས་

8.12 gzhi'i || DPCNTKPh; gzhing Sh 8.13 rgyal po dbang sgyur || DCTSh; rgyal po dbang
 bsgyur PNK; rgyal po chen po dbang sgyur Ph 8.13 chen po || DPC; n.e NTKShPh 8.14 der
 || PCNTKShPh; dir D 8.14 ji ltar || DCNTKShPh; ci ltar P 8.14 mtshams || DPCNTKSh;
 'tshams Ph 8.15 gnas te || DPCNTKSh; gnas pa de Ph 8.15 rig byed || DPCNTKSh; rigs
 byed Ph 8.16 nges par || DPCNTKPh; nges Sh 8.16 byung ba'i || DPCTSh; byung ba NK;
 'byung ba'i Ph 8.16 rin po che chen po'i || DPCNTKSh; rin po che'i Ph 9.1 'og gi phyogs ||
 DPCNTKSh; 'og phyogs Ph 9.1 na || PTSh; nas DCNKPh 9.1 rdzogs pa'i || DPCNTKPh;
 rdzogs pas Sh 9.2 rim po che'i || DPCNTShPh; rim che'i K 9.3 rgyal po'i || DPCNTShPh;
 n.e. K 9.4 na mah || DPCNTKSh; na ma Ph 9.4 sa rba mu khe bhyaḥ || DPC; sa rba mu
 khe bhyaḥ NTKSh; sa man ta mu khe bhya Ph 9.4 sa rba ta thā ga te bhyaḥ || DPC; sa rba ta
 thā ga te bhyaḥ NTKSh; na ma sa rba ta tha ga te bhya Ph 9.4 sa rba thā || DPC; sa rba thā
 NTKSh; sa rba tha Ph 9.4 ham || DPCNTKPh; hām Sh 9.6 pad ma'i yan lag || DPCPh;
 pad ma'i yan lag la NTKSh 9.7 byang chub sems dpa' || DPCNKPh; byang chub dpa' TSh
 9.7 phrag || DPCPh; n.e NTKSh 9.8 bskor || DPCNTKSh; skor Ph

- 9.9 དཔལ་ཚེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྣང་པོའི་རྒྱན་ (P f.8v)
- 9.10 བཀོད་པ་ག་ལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་དབང་སྐྱུར་གྱི་ཁང་པ་ཚེན་པོ་ག་ལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་
- 9.11 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ (Ph f.157r) རྣམ་པར་སྣང་
- 9.12 (N f.106v) མཛོད་ག་ལ་བ་དེར་སོང་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ལན་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མར་བསྐོར་བ་བྱས་
- 9.13 ཏེ། ཇི་ལྟར་འོངས་པ་བཞིན་དུ་འོག་གི་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གནས་ནས། པད་མའི་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོའི་ཁང་པ་
- 9.14 བསྐྱེགས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དག་གིས་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱས་པར་འགོངས་
- 9.15 ཤིང་། པད་མའི་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་རྣམས་དང་བྲལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྣང་པོ་ལ་འདུག་གོ།

10

[D 8r4; P 8v3; C 9r5; N 106v2; T 11r4; K 11r4; Sh 10v3; Ph 157r3]

- 10.1 སྣང་གི་ཕྱོགས་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
- 10.2 རྒྱས་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འགྲུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ་
- 10.3 བྱང་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་གྱི་སྣང་པོ་སྐྱེན་པར་མཛོད་དོ།
- 10.4 དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་གྱི་སྣང་པོ་འདི་གསུངས་
- 10.5 སོ།།

9.9 'jig rten || DPCNTKPh; 'jig rte Sh 9.10 bkod pa || DPCNTKSh; *dkod pa* Ph 9.10 ga la ba dang || DPNTKShPh; *ga la ba der* C 9.10 dbang sgyur || DCTShPh; *dbang bsgyur* PNK 9.10 khang pa || DPCNTKPh; *khang po* Sh 9.12 du mar || CPNTKSh; *du mas* CPh 9.12 bskor ba || DPCNTKSh; *skor ba* Ph 9.12–13 byas te || DPCNTKSh; *byas ste* Ph 9.13 ji ltar || DCNTKShPh; *ci ltar* P 9.13 khang pa || DPCNTKSh; *khangs pa* Ph 9.14 sna tshogs pa dag || DPC; *sna tshogs dag* NTK; *sna mtshogs dag* Sh; *sna tshogs pa de dag* Ph 9.15 rgyal po chen po || DNTKSh; *rgyal po* PC; *rgyal po'i* Ph 10.1 na || PNTKShPh; *nas* DC 10.1 bcom ldan 'das || DPCNTKPh; *bcob ldan 'das* Sh 10.2 shin tu || DPCPh; n.e. NTKSh 10.2 rnam par || DPCNTKPh; *rnam par* Sh 10.3 sbyin par || CNTKShPh; *sbyin pa* DP 10.4–5 de nas de bzhin gshegs pa rgyal ba'i 'byung gnas kyis byang chub kyi stobs kyi snying po 'di gsungs so || DPCNK; *de nas de bzhin gshegs pa rgyal ba'i 'byung gnas kyis byang chub kyi snying po 'di gsungs so* T; *de nas de bzhin gshegs pa rgyal ba 'byung gnas kyis byang chub kyi snying po 'di gsungs so* Sh; n.e. Ph

- 10.6 ན་མེ་ས་ཅ་སྤྱ་ལེ་རྩུ་ས་ཅ་ཏ་སྤྱ་ག་ཏེ་རྩུ་ས་ཅ་སྤྱ་པོ་རྩུ་ཀ་ར་རྩེ་མ་སྤྱ་ཏུ།
 10.7 འདི་བྱིན་ནས་བཏང་ངོ།།
 10.8 དེ་ནས་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་བཙེམ་ལྷན་འདས་དེས་གནང་བས་འཛིག་
 10.9 རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ནས་མི་སྣང་བར་རྒྱུར་ནས། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ཕྱེ་བ་ཐུག་ཐུག་བརྒྱ་རྩོད་ཕྱག་དུ་
 10.10 མས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ (C f.9v) ཅིང་མདུན་དུ་བདར་ཏེ། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ (T f.11v)
 10.11 ཆེན་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་ཏོག་གི་གཞིའི་སྡིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་ (K f.11v)
 10.12 པ་ག་ལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་དབང་སྣུར་གྱི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ག་ལ་བ་དང་། བཙེམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་
 10.13 གཤེགས་པ་དག་བཙེམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་ (N f.107r) པའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ག་ལ་
 10.14 བ་དེར་སོང་ནས། བཙེམ་ལྷན་འདས་ལ་ལན་བརྒྱ་རྩོད་དུ་མར་བསྐྱོར་བ་བྱས་ཏེ་ཇི་ལྟར་འོངས་པ་བཞིན་
 10.15 དུ་རྩོད་གི་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གནས་ནས། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ (Sh f.11r) རྒྱས་པར་འགོངས་པ་མཐའ་ཡས་
 10.16 པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྐོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་འགོངས་ཤིང་། ཚོས་ (P f.9r) ཉིད་
 10.17 ལས་བྱུང་བའི་པད་མ་ཆེན་པོ་ལ་འདུག་གོ།

10.6 na mah || DPCNTKSh; na ma Ph 10.6 sa rba mu khe bhyaḥ || DPC; sa rbba mu khe bhyaḥ NTKSh; sa man ta sa rba mu khe bhya Ph 10.6 sa rba ta thā ga te bhyaḥ || DPC; sa rbba ta thā ga te bhyaḥ NTK; sa rbba ta tha ga te bhyaḥ Sh; sa rba ta tha ga te bhya Ph 10.6 sa rba thā || DC; sa rba tha PPh; sa rbba thā NTKSh 10.6 bo dhya ka ra dharmā || P; bo dhyam ka ra dharmma D; bo dhyam ga ra dha rma NTKSh; bo dhyam ga nga dharmma C; bhyo dha ka ra rta rma Ph 10.8 las || DPCNTKSh; n.e. Ph 10.8 rgyal ba || DPCNTKSh; rgyal bas Ph 10.8 bcom ldan 'das des || DPCNTK; coms ldan 'das Sh; bcom ldan 'das de bzhin gshes pas Ph 10.8 gngang bas || DPCTKSh; gang bas N; gngangs ste Ph 10.9 gyur nas || DPCTKPh; gyur N; rgyur nas Sh 10.12 dbang sgyur || DCTShPh; dbang bsgyur PNK 10.12 khang pa || DPCNTShPh; khams pa K 10.14 brgya stong || PCN; brgya stong phrag DTKSh; rgya stong Ph 10.14 ji ltar || DCNTKShPh; ci ltar P 10.14 'ongs pa || DPCNTKSh; 'ong pa Ph 10.15 steng gi phyogs || DPCNTKSh; steng gi sa phyogs Ph 10.15 'gengs pa || DCNTKSh; 'gengs ma P; 'geng par Ph 10.15–16 mtha' yas pa || DPCNTKSh; mtha' yas par Ph 10.16 sgos || PNKPh; sgo nas DCTSh

和訳

1

その時、東方において、如来応供正等覚者である宝幢 (Ratnaketu) は、宝意菩薩 (*Ratnamati) に、この「大宝金剛の心真言」を与えた。

namaḥ samantamukhebhyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā ja na. (あらゆるやり方であらゆる方角に顔を向けている全ての如来に帰依します。ジャ、ナ) 「善男子よ！ 汝は大宝金剛の心真言によってその世界^{*10}に住しなさい」。

その時、宝意菩薩はこの心真言を受け取り、この世界^{*11}から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、世尊毘盧遮那を供養するために、菩薩の大神力と大宝金剛の心真言によって、未だ見たことのない供養の大雲を化作して、華藏莊嚴世界^{*12}があり、自在王の宮殿^{*13}があるその所に行き着いて、一切を具える世界^{*14}と自在王の大宮殿も、宝と金剛華の大雲によつ

^{*10} 「その世界」とは、世尊毘盧遮那がいる世界のことである。VPA「序品」では、世尊毘盧遮那によって驚覚された十方世界の菩薩たちが、それぞれ自分の仏国土の世尊の許しを得て、世尊毘盧遮那を礼拝・供養しに行く。本稿以前の内容については、伊藤 1995、駒井 2019 参照。

^{*11} 「この世界」とは、この場合東方にある宝幢如来の仏国土のことである。

^{*12} この「華藏莊嚴」(*me tog gi gzhi'i snying po'i rgyan bkod pa*) は kusumatalagarbhavyūhāṃkāra であろう。Gv には以下に華藏莊嚴の用例をみることができる。

sudhana āhakiyacciram samprasthitāsi devate anuttarāyāṃ samyaksambodhau sāvocatasti kulaputra asya kusumatalagarbhavyūhāṃkārasya lokadhātusamudrasya pūrveṇa daśalokadhātusamudrasahasrānyatikramya pareṇa sarvaratnavimalaprabhāvīyūho nāma lokadhātusamudraḥ, tasya madhye sarvatathāgataprabhāpranidhīrghoṣo nāma lokadhātuvamśaḥ, …(Vaidya 1960, p.226, ll.8-11). そして、VPA では、須弥山を中心とする四州の世界を百俱胝集めたものを三千大千世界とし、順次その集めた世界をさらに百俱胝集めたとても広大な世界を示す。一番大きな世界は華藏莊嚴世界の莊嚴 (*me tog gi gzhi'i snying po'i rgyan bkod pa'i 'jig rten gyi kham bkod pa*) と呼ばれ、その世界の自在王の宮殿に毘盧遮那は住している。VPA のこの部分については、伊藤 1995、駒井 2019 参照。

^{*13} ここは世尊毘盧遮那が住している所である。VPA では、毘盧遮那の居城は「他化自在天王 (*lha'i rgyal po dbang sgyur*; *vaśavartidevarāja) の大宮殿」, 「自在王 (*dbang bsgyur rgyal po*; *vaśavartirāja) の宮殿」などと称される。駒井 2019 参照。

^{*14} これは「華藏莊嚴世界」のことであろう。^{*12}で示した通り、VPA の華藏莊嚴はあらゆる世界を含んでいる。そのため、毘盧遮那がいる世界を「一切を具える世界」と言い換え

て覆ったのである。同じように、焼香と、香と、華鬘と、塗香と、傘と、幢と、幡と、末香と、衣服と、装飾品と、宝と、金剛の大雲等によって覆ったのである。

世尊毘盧遮那がいるその所にまた行って、彼ら菩薩摩訶薩たちと一緒に世尊を百千回ほど多くめぐり、来た通りに東方に住して、宝と金剛の大樓閣と、宝の大王と、金剛杖と、大いなる蓮華の中央にある獅子座^{*15}等を化作し、[その化作したものを]大宝金剛の文字の心真言によって加持して、大宝金剛の心真言によって、十方を廣大に満たして坐したのである。

2

南方において、世尊如来応供正等覚者である開敷華王 (Saṃkusumitarājendra) は、文殊師利 (Mañjuśrīkumārabhūta) を「大金剛の心真言」によって加持して命じた。「善男子よ！彼の華藏莊嚴世界に、彼の世尊毘盧遮那を礼拝し、見て、供養するために行きなさい」。

その時、世尊如来応供正等覚者である開敷華王は、この「金剛の心真言」をとええた。

namaḥ samantamukhebyaḥ sarvatathāgatebyaḥ sarvathā^{*16} mahāvajrā-gravaram hūṃ. (あらゆるやり方であらゆる方角に顔を向けている全ての如来に帰依します。偉大なる最勝の金剛よ！フーン)

たのであろう。なお、ここでは世尊毘盧遮那がいる華藏莊嚴世界と自在王の宮殿に行き、華藏莊嚴世界と自在王の宮殿を供養するという文意と考えられる。

^{*15} この表現は Gv にも見られる。そこでは、十方の世界から菩薩たちが娑婆世界に集まる場面において、蓮華台の獅子座を化作する。dikprabhāsamanīrājapadmagarbhāni ca siṃhāsānāny abhinirmāya (Vaidya 1960, p.6, ll.26-27) 「諸方を照らす蓮華台の獅子座とを多数化作して」(梶山他 1994a, p.32)。ここでの、pad ma'i snying po'i をどのように訳すべきは、未だ検討の余地があるが、今は「蓮華の中央にある」と訳した。garbha には「内部」という意味もあるため、完全に開花していない蓮華を表しているの可能性もあろう。

^{*16} 本稿で参照した諸版本・諸写本の多くが sarvamahā を支持しているが、他の 9 方向の仏国土において説かれる真言、並びに Ph が支持している sa rba tha ma hā を参考に、sarvathā mahā…と訂正した。

その時、文殊師利はこの最勝金剛の心真言を得て、彼の世尊に許可されたので、百千万那由多ほど多くの菩薩に遍く囲まれ、付き添われて*17、この世界から姿を消して、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、華藏莊嚴世界があり、自在王の大宮殿があり、世尊〔毘盧遮那〕がいるその所に行つて、この華藏莊嚴世界の全てを、最勝宝金剛の大いなる輝きによって照らしたのである。大金剛の最勝の華と、焼香と、香と、華鬘と、塗香と、末香と、衣服と、傘と、幢と、幡と、大金剛の最勝なるものと、最勝の宝の光明の輝きによって、自在王の大宮殿を照らしたのである。大いなる妙施最勝金剛*18 の声が十方に届

*17 「付き添われて」と訳した *mdun du btar* は **puraskṛta* であろうか。他にも、取り囲む、現前するなど様々な意味を想定することができる。ここでは文脈上、多くの菩薩に囲まれ、彼らと一緒に毘盧遮那如来のところに行くので、「付き添われて」と訳した。なお、同様の文脈において *puraskṛta* が使用される用例を Lv にみることができる。 *iti hi bhikṣavo bodhisattvo bodhimaṇḍaniṣaṅṅastasyāṃ velāyāṃ bodhisattvasaṃcodaniṃ nāma raśmiṃ prāmuñcat, yayā raśmyā samantāddaśasu dikṣvaprameyāsamkhyeyāni dharmadhātu-paramāṇyākāśadhātuparyavasānāni sarvabuddhakṣetrāṇyavabhāsītānyabhūvan. atha khalu pūrvasyāṃ diśi vimalāyāṃ lokadhātu vimalaprabhāsasya tathāgatasya buddhakṣetrā-lalitavyūho nāma bodhisattvo mahāsattvastayā prabhayā saṃcoditāḥ san gaṇānasamati-kṛntaiśca bodhisattvaiḥ parivṛtāḥ puraskṛto yena bodhimaṇḍo yena ca bodhisattva-stenopasaṃkrāmat.* (Vaidya 1958, p.211 ll.5-10) 「かくして、実に、比丘らよ、菩薩が菩提道場に坐せる、その時に、「菩薩の勸発」と名づける光明を発したり、その光明により[勸発せられる]、周遍十方の無量・無数の、法界（事物の根源）を究極とする虚空界の果てに至るまでの、一切の仏国土が照らされたり、その時実に、東方の、ヴィマラ（無垢）世界における、ヴィマラプラヴァーサ（無垢光明如来）の仏国土から、ラリタヴューハ（遊戯莊嚴）と名づける菩薩摩訶薩が、その光明に勸発されて、おびたしい数の菩薩たちに囲繞され、侍従せられて、菩提道場へ、また、菩薩のところへと近づき来たり」（外薀 2019, p.603）

*18 この部分を字面通りに読めば、「大いなる贈り物である最勝金剛」などと訳せるであろう。この部分に関して、「大いなる妙施」と訳した *mchog sbyin pa chen po* の想定されるサンスクリットは **mahāvārada* であろうか。文殊の場面において、この用語が使用されることには注意が必要である。VPA では、文殊が金剛杵を相承することにより、妙施金剛（Varadavajra）へと転換する記述が見られる。 *de nas 'jam dpal gzhon nur gyur pas de'i tshe rdo rje ye shes chen po'i 'od zer 'phro ba las 'byung ba zhes bya ba'i ting nge 'dzin la snyoms par zhugs nas | lag pas lag na rdo rje las rdo rje blangs te | ye shes las byung ba'i u tpa la dri ma med par byas nas ye shes chen po las byung ba'i u tpa la de la rdo rje *gzhag(D; bzhag P) go | rdo rje chen po de bzhag ma thag tu de nas 'jig rten gyi khams rab 'byam thams*

いたのである*19。

届いてまた、来た通りに南方に住して、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、最勝なる大金剛から生じた大蓮華王などに坐したのである。

3

西方において、世尊如来応供正等覚者である無量光 (Amitābha) は、観自在菩薩摩訶薩 (Avalokiteśvara) に、この「一切如来の最勝なる大悲曼荼羅の大金剛の最勝なる蓮華の心真言」を与えた。

その時、世尊如来応供正等覚者である無量光は、この「大金剛の最勝なる蓮華の悲曼荼羅の力の心真言」をとなえたのである。

namah samantamukhebhyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā karuṇabala vajrapadmāgra sa. (あらゆるやり方であらゆる方向に顔を向けている全ての如来に帰依します。悲の力よ！ 金剛の最勝の蓮華よ！ サ)

その時、如来応供正等覚者である無量光は、この心真言をとなえて、観自在菩薩摩訶薩に「善男子よ！ その時を知ったら、彼の華藏莊嚴世界に、彼の世尊如来応供正等覚者である毘盧遮那を見て、礼拝するために行きなさい」と命じた。

その時、聖観自在菩薩摩訶薩は、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、付き添われて、この世界から姿を消して、彼ら菩薩摩訶薩たちと共にその世界に行って、自在王の大宮殿があり、世尊がいるその所に行き着いて、世尊

cad dang | sangs rgyas kyi 'khor gyi dkyil 'khor thams cad du kye ma 'jam dpal gzhon nur gyur pa 'di ni **dam pa sbyin pa'i rdo rje'o** zhes sgra gcig nas gcig tu 'ur zhes grags so || (D f.71r6-v1; P ff.71v8-72r3) 「次に、文殊師利はその時、「大いなる金剛の智慧の広大な光明から生じる」という三昧に入り、手で金剛手から金剛杵を受け取り、智慧より生じた無垢のウトバラを生み出して、その大いなる智慧より生じたウトバラに金剛を置いた、その大金剛が置かれるや否や、その時、一切の広大な世界と一切の仏の大集会において、「おお、この文殊師利は**妙施金剛**である」という声が次々に沸き起こり称賛された」。そのため、検討の余地は未だあるが、今は妙施金剛のことであると理解し、「大いなる妙施最勝金剛 (文殊) の声が…」と訳した。

*19 「届いた」と訳した *go bar byas* には、「聞く・理解する」などの意味がある。今は、声が十方に広がり、その声が聞こえたという文脈から、「届いた」と訳した。

を百千回ほど多くめぐり、来た通りに西方に住して、金剛大蓮華王に坐して、この自在王の大宮殿の一切と華藏莊嚴世界の一切を、最勝なる大悲の金剛の力によって、自らの身体を示現した雲等によって満たして現れたのである。

4

北方において、世尊如来応供正等覚者である阿閼 (Akṣobhya) は、地蔵菩薩 (Kṣitigarbha) に、大金剛によって遊歩し、大金剛によって遊戯した、この「菩提道場の最勝なるものを保持する心真言」を与えた。

その時、世尊如来応供正等覚者である阿閼は、この「大菩提道場の最勝なるものを保持する心真言」をとなえた。

namaḥ samantamukhebyaḥ sarvatathāgatebyaḥ sarvathā varadamana ra a gri gri*²⁰. (あらゆるやり方であらゆる方角に顔を向けている全ての如来に帰依します。最勝の調伏よ！ う、ア、グリ、グリ)

これをとなえて、地蔵菩薩に「善男子よ！ 彼の華藏莊嚴世界と彼の自在王の大宮殿に、世尊毘盧遮那を見て礼拝するために行きなさい」と命じた。

その時、地蔵菩薩は、この世界から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれ、付き添われて、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、華藏莊嚴世界があり、自在王の大宮殿があり、世尊がいるその所に行き着いて、世尊を百千回ほど多くめぐり、来た通りに北方に住して、大菩提道場の莊嚴を加持して、菩提道場の最勝なるものを身体とする雲等によって、十方を廣大に満たした

*²⁰ この真言の還梵は再検討の必要がある。 *ba ra da ma na ra a gri gri* を、どのように読むべきか、現時点はいくつかの可能性を指摘することができる。阿閼が降魔 (māraṭarjana) の印たる触地印を結んでいる尊格であることを考慮すれば、*vara-damana* という読みも想定できるであろう。また、真言を受け取るのが地蔵であることを考えれば、*varadamaṇi* であった可能性も指摘でき、*varadamaṇirājāgri gri* という真言が想定できよう。いずれにしても不明な部分が多い。今は、阿閼が地蔵に対して授けた真言であることを考慮し、*vara-damana* と読み、以下の部分は音を示すのみにとどめた。伊藤 1995 は、筆者が *ma na ra* とした部分を *man ra* と読み、この真言の名称が「持最勝菩提道場」であることに注目し、*maṇḍa* という読みに訂正している。そこで示された真言は次のとおりである。*namaḥ samantamukhebyaḥ sarvatathāgatebyaḥ sarvathā varadamaṇḍāgri gri*.

のである。

5

北東の方角において、世尊如来応供正等覚者である最勝の宝を持つ者 (*Ratnāgradhara)*²¹ は、宝冠菩薩 (Ratnamukūṭa) に、この「三宝の金剛を生じる大金剛の心真言」を与えた。

その時、世尊如来応供正等覚者である最勝の宝を持つ者は、この「三宝の金剛を生じる心真言」をとらえた。

namaḥ samantamukhebhyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā oṃ oṃ jaṃ saṃ.
(あらゆるやり方であらゆる方向に顔を向けている全ての如来に帰依します。
オーン、オーン、ジャン、サン)

これを与えて、「善男子よ！ 彼の華藏莊嚴世界と彼の自在王の宮殿に、世尊毘盧遮那を見て、礼拝するために行きなさい」と命じた。

その時、宝冠菩薩は、彼の世尊に許可されたので、この世界から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、付き添われて、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、華藏莊嚴世界があり、自在王の大宮殿があり、世尊毘盧遮那がいるその所に行き、来た通りに北東の方角に住して、三宝の金剛によって莊嚴された大蓮華王に坐して、三宝を身体とする雲等によって、全ての仏国土を広大に満たしたのである。

6

南東の方角において、世尊如来応供正等覚者である雲徳 (Meghaśrī)*²² は、

*21 この仏がいかなる尊格であるかは不明、あるいは (*Ratnavaradhara) であろうか。Gv には、*22 で示す箇所において、Ratnavara という未来仏を確認することができる。ratnavarasya (Vaidya 1960, p.348, l.25) 「ラトナヴァラ (宝勝)」(梶山他 1994b, pp.275-279)。伊藤 1995 では *rin po che mchog 'dzin* のサンスクリットを *Ratnāgradhara ではないかと想定している。

*22 Meghaśrī の名前は、Gv にも見ることができる。一つめは善財童子が会おう善知識の一人であるメーガシュリー比丘、二つめは弥勒をはじめとする未来の如来の一人としてのメーガシュリーである。ここでは以下に、二つめの部分を引用し、本稿に

雲蔵菩薩 (*Meghagarba) に、「最勝なる大雲金剛の莊嚴の心真言」という心真言を与えた。

その時、世尊如来応供正等覚者である雲徳は、この「最勝なる大雲金剛の莊嚴の心真言」をとらえた。

namaḥ sarvamukhebhyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā mahāvajrameghavikrīḍitaviśvasambhava ha. (あらゆるやり方であらゆる方向に顔を向けている全ての如来に帰依します。あらゆるものを生み出し遊戯する金剛の雲よ！ハ)

これを与えて、「善男子よ！彼の華蔵莊嚴世界と彼の自在王の宮殿に、世尊毘盧遮那を見て、礼拝するために行きなさい」と命じた。

その時、雲蔵菩薩は、この世界から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、付き添われて、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、世尊毘盧遮那がいるその所に行き、世尊を百千回ほど多くめぐり、来た通りに南東の方向に住して、大雲金剛の最勝なるものを身体として示現する雲等によって、大蓮華王の座を加持して、大供養の最勝なる雲等によって、一切の世間を廣大に満たして、坐したのである。

おいて *sprin gyi dpal* を雲徳と訳した根拠を示したい。yeṣu maitreyaṇa bodhisattvena manuṣyaloke manuṣyendrakuleṣu janmopapattisaṃdarśanena sattvā vinayitavyāḥ, teṣvahaṃ sarvatra bodhisattvajananī bhaviṣyāmi, yathā ca maitreyasya bodhisattvasya, tathā sīṃhasya yo maitreyasyānantaramanuttarāṃ samyaksambodhimabhisambhotsyate, tathā pradotyasya …**meghaśriyo** …abhyuccadevasya bodhisattvasya. (Vaidya 1960, pp.347, 1.4-348, 1.6). 「弥勒菩薩が、人間界において、人間の王家への誕生を示現することにより、衆生を教化するとき、私は常に(弥勒)菩薩の生母となるでしょう。弥勒菩薩と同様に、弥勒菩薩の後に、無上正等覚を開かれるシンハ(師子)(如来)の(生母となるでしょう)。…**メーガシユリー**(雲徳)、…アビウツチャーデーヴァ(最尊天)菩薩の(生母となるでしょう)」(梶山他 1994b, pp.275-279)。Gv と VPA にみられる Meghaśrī の関係については不明であるが、今は実叉難陀訳『大方広仏華嚴經』の「雲徳」(大正 vol.10, p.416b)を参考に、*sprin gyi dpal* を雲徳とした。

7

南西の方角において、世尊如来応供正等覚者である大金剛幢(*Vajraketu)^{*23}は、金剛勇者(*Vajravīra)菩薩摩訶薩に、「金剛より生じた心真言」を与えた。

その時、世尊如来応供正等覚者である金剛幢は、この「大金剛より生じた心真言」をとらえた。

namaḥ sarvamukhebhyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā vajrodbhave svāhā.
(あらゆるやり方であらゆる方角に顔を向けている全ての如来に帰依します。金剛より生じる者よ！ スヴァーハー)

これを与えて命じたのである。

その時、金剛勇者菩薩は、この世界から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、付き添われて、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、華藏莊嚴世界があり、自在王の宮殿があり、世尊毘盧遮那がいるその所に行って、世尊を百千回ほど多くめぐって、来た通りに南西の方角に住して、大金剛より生じる大金剛の莊嚴等によって、一切の世界を廣大に満たして、金剛の姿によって飾られた大金剛の蓮華に坐したのである。

8

北西の方角において、世尊如来応供正等覚者である微妙音(*Madhurasvaranirghoṣa)^{*24}は、雷音王菩薩(*Meghasvararāja)^{*25}に、「金剛の音声を轟

^{*23} *21 同様、この如来の詳細については不明である。STTS では、いわゆる十六大菩薩中に同様の名称を見出すことができるが、VPA のこの如来との関係は不明である。Atha bhagavān punar api Ratnaketumahābodhisatvasamayasaṃbhava ratnādhiṣṭhānavajraṃ nāma samādhiṃ samāpadyedaṃ sarvatathāgat'āśāparipūraṇasamayam nāma sarvatathāgatahrdayaṃ svahrdayān niścacāra// vajraketu// (堀内 1983, §75)

^{*24} この尊格名に関しては、未だ検討の余地はある。この尊格は『阿弥陀経』の Dundubhisvaranirghoṣa, 『金光明経』の Dundubhisvara, また『大日経』の天鼓雷音(Tib. *mga dbyangs can*) との関連が予想されるが、現時点では確かなことは言えない。

^{*25} *24 の微妙音と同様、この尊格は『大日経』の天鼓雷音と関連が予想される。『密教大辞典』によれば、天鼓雷音の梵名は Divyadundubhi meghanirghoṣa とされ、微妙音と雷音王の名称を合わせたような性格を備えているといえよう。本稿において雷音王と訳した '*brug sgra'i rgyal po* 'であるが、J.S. Negi の *Tibetan-Sanskrit Dictionary* を参照すると、

かす心真言」を与えた。

その時、如来世尊応供正等覚者である妙音は、この金剛の文字の心真言をとなえた。

namaḥ sarvamukhebyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā vajrarakṣanirghoṣa-vikrānta svāhā. (あらゆるやり方であらゆる方向に顔を向けている全ての如来に帰依します。勇猛なる金剛の守護の音声よ！ スヴァーハー)

これを与えて命じたのである。

その時、大雷音王菩薩摩訶薩は、彼の世尊に許可されたので、この世界から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、付き添われて、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、華藏莊嚴世界があり、自在王の大宮殿があり、世尊毘盧遮那がいるその所に行って、来た通りに北西の方角に住して、音声の無量の知識によって、この仏国の一切を理解させ、自身の願いから確実に生じる大宝の蓮華に坐したのである。

'brug sgra の項には Meghasvara, *'brug sgra rgyal po* の項には Megharāja とあり、どちらもその典拠として Lv を示している。Lv では、「ラリタヴィスタラと名づける法の章句(法門)にして、大方広なる集成たる經典(lalitavistaro nāma dharmaparyāyaḥ sūtrānto mahāvaiṣṭvānicayo)」(外蘭 1994, p.704) を説いた過去仏の一人に、Meghasvara (Vaidya 1958, p.4, 1.8) の名前が確認できる。もう一つ興味深い点は、Lv の CH.20 Bodhimaṇḍa-vyūhaparivartaḥ (菩提道場莊嚴品)において、十方世界の菩薩が、菩提道場に坐した菩薩(釈迦)を供養しに来る場面がある。その北西の方角の仏国土の世尊の名前が、VPA の北西の仏国土の菩薩の名前と類似していることである。atha khalu paścimottarasyaḥ diśo meghavatyaḥ lokadhātor**megharājasya** tathāgatasya buddhakṣetrānmeghakūṭābhigarjitasvaro nāma bodhisattvo mahāsattvastayaḥ prabhayā saṃcoditaḥ san gaṇanāsamatikrāntair-bodhisattvaiḥ parivṛtaḥ puraskṛto yena bodhimaṇḍo yena ca bodhisattvastenopasaṃkrāmat. (Vaidya 1958, p.213, ll.12-14) 「それからまた、北西の方角の、メーガヴァティエー(有雲)世界の、メーガラージャ(雲王)如来の仏国土から、メーガクターピガルジタスヴァラ(雲峰発雷鳴)と名づける菩薩摩訶薩が、その光明に勧発されて、おびたしい数の菩薩たちに圍繞され、侍従せられて、菩提道場へ、《また》菩薩のところへ近づき来たれり」(外蘭 2019, p.608) 今後、Lv との関連も視野にいれて検討していきたい。

9

下方において、世尊如来応供正等覚者である清浄宝蓮華藏 (*Viśuddharatnapadmagarbha)^{*26} は、蓮華支分 (*Padmāṅga) 菩薩に、この「大いなる行の王の金剛の心真言」をとなえた。

namaḥ sarvamukhebhyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā haṃ he svāhā. (あらゆるやり方であらゆる方向に顔を向けている全ての如来に帰依します。ハン、ヘー、スヴァーハー)

これを与えて命じたのである。

その時、蓮華支分菩薩は、彼の世尊に許可されて、この世界から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、付き添われて、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、華藏莊嚴世界があり、自在王の大宮殿があり、世尊如来応供正等覚者である毘盧遮那がいるその所に行って、世尊を百千回ほど多くめぐり、来た通りに下方に住して、大蓮華王の種々の楼阁等によって、一切を有する世界を廣大に満たして、塵を離れた大蓮華王の曼荼羅の中心^{*27} に坐したのである。

^{*26} この尊格名をどう理解するかは再検討の余地がある。VPA では、世尊毘盧遮那が坐る場所を、pad ma'i snying po'i seng ge'i khri chen po | nor bu chen po dbang gi rgyal pos ngos gnyis rnam par spras pa (D f.1v4, P f.1v7-8) 「自在王大摩尼宝石によって両側がよく飾られている蓮華の中央にある大獅子座」と説いている。これは、Gv の vaśīrājamaṇiratnamayapadmagarbhe (Vaidya 1960, p.120, ll.19-20) 「(その獅子座の) 蓮華台は自在王摩尼宝石より成っていた」(梶山他 1994a, p.262) という表現や、bhagavato vairocānasya tathāgatasyārhatāḥ samyaksaṃbuddhasya purato mahāratnapadmagarbhe śiṃhāsane niṣaṅgaṃ (Vaidya 1960, p.422 ll.9-10) 「(かの菩薩は) 応供、正等覚である、尊き毘盧遮那如来の前で、大きな宝石の蓮華台(蓮華藏)の獅子座に座り」(梶山他 1994b, p.417) という表現を引き継いだものと思われる。この清浄宝蓮華藏の仏国土も、十方世界の中では下方に存在するため、この尊格は世尊毘盧遮那が住する宝石の蓮華台を象徴しているのであろうか。

^{*27} *15 と同様に、ここでは snying po を中心と理解し、dkyil 'khor gyi snying po を曼荼羅の中心と訳した。

上方において、世尊如来応供正等覚者である勝者を生み出す者 (*Jayākara) は、戦勝 (*Yuddhajaya) 菩薩に、「菩提の力という心真言」を与えた。

その時、勝者を生み出す者 [という] 如来は、この「菩提の力の心真言」をとなえたのである。

namaḥ sarvamukhebhyaḥ sarvatathāgatebhyaḥ sarvathā bodhyākara-dharma*²⁸ svāhā. (あらゆるやり方であらゆる方角に顔を向けている全ての如来に帰依します。菩提を生み出す法よ！ スヴァーハー)

これを与えて命じたのである。

その時、戦勝菩薩は、彼の世尊に許可されたので、この世界から姿を消して、百千万那由多ほど多くの菩薩に囲まれて、付き添われて、彼ら菩薩摩訶薩たちと共に、華藏莊嚴世界があり、自在王の大宮殿があり、世尊如来応供正等覚者である毘盧遮那がいるその所に行って、世尊を百千回ほど多くめぐり、来た通りに上方に住して、広大に満ちた無量の法界を理解させる門によって、一切の世界を広大に満たして、法性より生じた大蓮華に坐したのである。

参考文献

1. 一次文献

a. サンスクリット語文献

Gaṇḍavyūhasūtra (「入法界品」). See Vaidya, P. L. 1960.

Lalitavistara. See Vaidya, P. L. 1958.

Sarvatathāgatataṭṭvasaṃgraha. (『真実撰経』). See 堀内寛仁 1983.

²⁸ 本稿で参照した諸本は、bodhyaṃkara (!) という読みを支持しているが、おそらく bodhyākara の誤記と考えられる。このことは、この真言を説く如来の名称が *rgyal ba'i 'byung gnas* (*Jayākara) であることから推測される。今はこの真言を、「菩提を生み出す法」と解釈することで、この如来の役割もさとりを得た者 (=勝者) を生み出すと解釈できるであろう。

b. チベット語訳文献

rNam par snang mdzad chen po mngon par rdzogs par byang chub pa rnam par sprul ba byin gyis rlob pa shin tu rgyas pa mdo sde'i dbang po'i rgyal po zhes bya ba'i chos kyi rnam grangs. (チベット語訳『大日経』) 翻訳者: Śīlendrabadhi, dPal brtsegs. Toh.494, *rgyud 'bum*, vol. *tha*, ff. 151v2-260r7; Ota.126, *rgyud*, vol. *tha*, ff. 115v2-225v2.

(*'Phags pa*) *Lag na rdo rje dbang bskur ba'i rgyud chen po.* (VPA) 本論文で使用した版本・写本については、セクション 2.1 「VPA の資料」参照。

c. 漢文文献

大方広華嚴經. 大正 No.279. Vol. 10, pp.1-443.

大毘盧遮那成仏神變加持經. 大正 No.848. Vol. 18, pp.1-55.

2. 二次文献

a. 和文

伊藤堯貫. 1994. 『金剛手灌頂タントラ』の一考察『智山学報』43, pp.(1)-(15).

———. 1995. 「『金剛手灌頂タントラ』試訳(1)」『大正大学大学院研究論集』19, pp.290-278.

———. 1997. 『金剛手灌頂タントラ』における金剛手灌頂について『印度学仏教学研究』45(2), pp.868-866(pp.(175)-(177)).

———. 2013. 「『金剛手灌頂タントラ』」高橋尚夫・木村秀明他編『初期密教思想・信仰・文化』春秋社, pp.107-117.

大塚伸夫. 2013. 『インド初期密教成立過程の研究』春秋社.

梶山雄一他. 1994a. 『さとりにへの遍歴(上)華嚴經入法界品』中央公論社.

———. 1994b. 『さとりにへの遍歴(下)華嚴經入法界品』中央公論社.

駒井信勝. 2016. 『中期密教に至る灌頂儀礼の発展過程』博士論文(大正大学), 大正大学機関リポジトリ (<http://id.nii.ac.jp/1139/00000693/>).

———. 2017a. 「Vajrājītanālapramohanī 陀羅尼の役割について」『川崎大師教学研究所紀要』2, pp.(71)-(90).

- . 2017b. 「『金剛手灌頂タントラ』の金剛灌頂曼荼羅について」『印度学仏教学研究』66(1), pp.(112)-(115).
- . 2018. 「*Vajrapāṇyabhiṣekatantra* 「金剛灌頂品」～チベット語訳校合テキストおよび和訳註～」『川崎大師教学研究所紀要』3, pp.(95)-(121).
- . 2019. 「*Vajrapāṇyabhiṣekatantra* 「序品」(1)～チベット語訳校合テキストおよび和訳註～」『川崎大師教学研究所紀要』4, pp.(77)-(101).
- 酒井眞典. 1973. 『大日経の成立に関する研究』修訂版, 国書刊行会.
- 田中公明. 2010. 『インドにおける曼荼羅の成立と発展』春秋社.
- 外園幸一. 1994. 『ラリタヴィスタラの研究』上巻 大東出版社.
- . 2019. 『ラリタヴィスタラの研究』中巻 大東出版社.
- 堀内寛仁. 1983. 『梵蔵漢対照初会金剛頂経の研究 梵本校訂篇(上)—金剛界品・降三世品』密教文化研究所.
- 頼富本宏. 1990. 『密教仏の研究』法藏館.

b. 欧文

- Tribe, Anthony. 2016. *Tantric Buddhist Practis in India: Vilāsavajra's commentary on the Mañjuśrī-nāmasaṃgīti, A critical edition and annotated translation of chapters 1-5 with introductions*, London and New York: Routledge. Routledge Studies in Tantric Traditions.
- Vaidya, P. L. 1958. *Lalitavistara*, Buddhist Sanskrit Texts, No.1, Darbhanga.
- Vaidya, P. L. 1960. *Gaṇḍavyūhasūtra*, Buddhist Sanskrit Texts, No.5, Darbhanga.
- J. S. Negi. 2002. TIBETAN-SANSKRIT DICTIONARY[Vol.9]. (SARNATH. VARANASI: CENTRAL INSTITUTE OF HIGHER TIBETAN STUDIES 2002.)

本論文の執筆にあたりまして、元山公寿氏、倉西憲一氏よりご教授を受けました。ここに謝意を表します。

<キーワード> *Vajrapāṇyabhiṣekatantra* ・ *Gaṇḍavyūha* ・ 金剛手 ・ 大日経